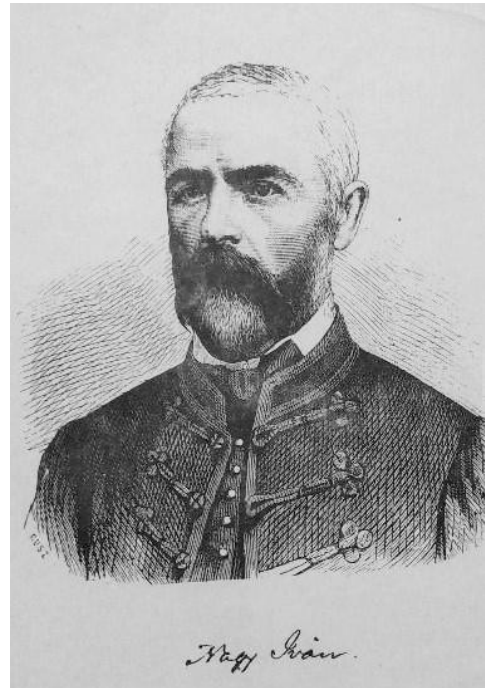

A salgótarjáni Dornyay Béla Múzeum

a szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeummal,
a Pásztói Múzeummal,
a balassagyarmati Palóc Múzeummal,
a Magyar Nemzeti Levéltár
Nógrád Megyei Levéltárával,
valamint a
Nógrád Megyei Építész Kamarával
együttműködve meghirdeti a 2019. évi

NAGY IVÁN HONISMERETI PÁLYÁZATOT

néprajzi, történeti, irodalom-, és művészettörténeti,
természettudományi, műemlékvédelmi témakörben.

Pályázni lehet bármely önálló helyszíni gyűjtésen, levéltári kutatáson alapuló eredeti ismeret- és tényanyagot feltáró tanulmány beküldésével – Nógrád megye történeti és jelenkor határain belül.

**A pályázaton részt vehetnek ifjúsági kategóriában (középiskola befejezéséig),
felnőtt kategóriában önálló kutatók és csoportok, egyetemisták és főiskolások,
akik múzeumi gyűjtéssel, történetírással nem hivatásszerűen foglalkoznak.**

Egy pályázó több, még nem publikált dolgozatot is benyújthat.

A pályázatot meghirdető intézmény, valamint az együttműködő intézmények szakemberei előzetes kérelem alapján konzultációs lehetőséget biztosítanak a pályázók részére.

A pályázatokat két példányban a mellékletekkel (térkép, fénykép, rajz, stb.) együtt, géppel írott, nyomtatott formában kérjük beküldeni.

A pályázat beadásakor személyi lapon a következő adatokat kérjük feltüntetni: név, lakcím, telefonos, e-mailes elérhetőség, foglalkozás, a gyűjtés helye, ideje, adatközlők, szakmai segítséget adók névsora.

A pályázó a dolgozat beadásával elfogadja a pályázat elbírálásának módját.

Az elbírálás menete: a kiíró a felkért szakember lektori véleménye alapján dönt a díjazásról.

A pályamunkák visszaadására nincs lehetőség, egyik példány a múzeumok Adattárában, a másik a Levéltárban kerül elhelyezésre.

AJÁNLOTT TÉMÁK – TÉMAKÖRÖNKÉNT

(néhány helyi vonatkozású, 2019-ben aktuális évforduló megemlékezésével)

Történelem, helytörténet, gazdaságtörténet

- Az 1919-es csehszlovák betörés elleni harcok Nógrád megyében (Balassagyarmaton, Salgótarjánban). A Tanácsköztársaság honvédő harcai - Nógrádiak az északi határ védelmében 1919. Az országhatár alakulása Nógrád vármegyében.
- Az emberi tevékenység tájtalakító hatása Nógrádban. A bányászat és gyárparipar tájformáló szerepe a Nógrádi Iparmedence területén. (Tájtörténeti,- történeti ökológiai vagy természettudományos megközelítéssel.)
- A Medves-vidéki kőbányászat helyi és országos jelentősége, a kőbányászat tájtalakító hatása.
- Az 1945-1990 közötti vendéglátás emlékei Nógrád megyében.
- Egy-egy település, épület, iskola, közintézmény, pénzintézet története, mezőgazdasági üzem története. A történeti emlékezet formái egy-egy település mindennapi életében.
- Művelődés és szórakozás 1945 után. Civil szervezetek története.
- A helyi turizmus története.
- 195. éve, 1824-ben született Balassagyarmaton Nagy Iván történész, geneológus, múzeumalapító.
- 370. éve, 1649-ben született ifj. Koháry István országbíró, hadvezér, politikus, költő.
- 205. éve, 1814-ben született Pulszky Ferenc jogász, diplomata, történész; múzeumigazgató.
- 145. éve, 1874-ben hunyt el Kubinyi Ferenc tudós, politikus, őslénytankutató.
(A szécsényi múzeum 40. éve vette fel Kubinyi Ferenc nevét.)
- 1851-ben Szécsényben született és 140. éve, 1879-ben hunyt el Vincze Gábor, az Országos Levéltár hivatalnoka, az Országos régészeti és embertani társulat tagja.
- 60. éve, 1959-ben nyílt meg Salgótarján első múzeuma, 1969-től megyei múzeumi központként működött. 1980-ban költözött abba az új épületbe, melyben ma is áll, s mely 2006-ban műemléki védelmet kapott. 2013. január 1-jétől Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatához tartozik.
- Idén lenne 80 éves dr. Horváth István történész, címzetes múzeumigazgató Salgótarjánban.
- 110. éve született, 30. éve hunyt el Belitzky János történész, levéltáros, muzeológus, 1959 – 1969 között múzeumigazgató Salgótarjánban.
- 90. éve, 1929-ben elkészült a Rimamurányi – Salgótarjáni Vasmű Rt. salgótarjáni elemi iskolájának új épülete, a mai Petőfi Sándor Általános Iskola.
- 1944-ben, 75. éve érte a Radnai-havasokban a Salgótarjáni Acélgyári Levente Egylet sportolói a magyar történelem legsúlyosabb alpinista balesete.

Irodalomtörténet

- Nógrád megyei írók, költők életpályája, életművek feldolgozása. Az irodalmi élet vizsgálata, kultikus elemei és helyei.
- A Balassi-kultusz Nógrádban.
- 255. éve született Szirákon gróf Teleki László író, költő, nyelvész - könyvhagyatéka a MTA könyvtárának lett az alapja -. (A pásztói Városi Könyvtár és Művelődési Központ 30. éve vette fel Teleki László nevét.)
- 95. éve, 1924-ben született Cs. Nagy István költő, Salgótarjánban tanított.
- 140. éve született Balogh Károly irodalomtörténész, műfordító.

Művészettörténet

- Nógrádi képző- és iparművészek pályájának bemutatása, műelemzések
  - Települések emlékművei, szobrai, elhelyezésük története, körülményei.
  - A helyi kortárs képzőművészeti élet (alkotócsoporthoz) tevékenységének bemutatása.
  - 100 éve halt meg Csontváry Kosztka Tivadar festőművész. A Nógrád vármegyei Gácson patikusként teremtette meg művészeti tevékenységének anyagi alapjait.
  - 175 éve született Benczúr Gyula festőművész.
- A Nógrád megyei Dolányban (ma Benczúrfalva) élt és alkotott.
- 75 éve született Szujó Zoltán festő, grafikus; 1968-tól Salgótarjánban élt és alkotott.
  - 130 éve született Fayl Frigyes festő- és grafikusművész; 1924-től Salgótarjánban tanított.
  - 65 éve halt meg Horváth Endre grafikusművész.

Néprajz

- Régi szöttesek, hímzések (egy falu vagy kistáj fennmaradt emlékeinek bemutatása), a népviselet emlékei egy nógrádi közösség példáján, paraszti bútorok, használati tárgyak változásai.
- Vallási ünnepek helyi hagyományai, templomtörténet.
- Jeles napok, ünnepi szokások régen és ma – változások.
- A népviselet változása – ünnepi palóc viseletek napjainkban.
- Szakrális ábrázolások (templomi, útmenti, határbeli emlékek, feszületek, szobrok, kápolnák).
- Népi építészet – falurendezés, településszerkezet, építkezés, gazdasági épületek.
- Népi játék és gyermekkor tárgyai, hagyomány és szokásvilág.
- Nógrádi nemzetiségek néprajza.
- 135 éve született Fábíán Gyula rajztanár, etnográfus, ifjúsági író, festőművész. Népművészeti anyaggyűjtését Palócföldön kezdte.

Természettudomány

- Az emberi tevékenység tájatalakító hatása Nógrádban, különösen a Nógrádi Iparmedence területén. (Tájtörténeti, történeti ökológiai vagy természettudományos megközelítéssel.)
  - Nógrád megye földtani és őslénytani értékeiből egy szabadon választott részterület feldolgozása.
  - Nógrádi természettudósok.
  - 145 éve, 1874-ben hunyt el Kubinyi Ferenc tudós, politikus, őslénytankutató – a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke és a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. Számos publikációt írt az őslénytan, földtan és a régészet témakörében.
- Nevéhez fűződik Kisterenye-Hársas, Karancslapujtó-Pókahegy lelőhelyek ásatásai, a tudományos világ számára felfedezte az ipolytarnóci kövesedett ősfenyőt, leírta a salgói és somoskői bazaltformációkat, foglalkozott a színóbányai vas- és üvegyár történetével is.
- Egy magánkézben lévő ásvány-, kőzet-, vagy őslénytani gyűjtemény ismertetése, leírása.

Műemlékvédelem

- Műemlékileg, régészetileg feltárt emlékek feldolgozása. Műemléki listán nem szereplő, de védelemre javasolt épületek, építmények bemutatása, felismerése, feldolgozása.

Építészet - építésztörténet témakör

- 135 éve született Marschalkó Béla építész
- 90 éve, 1929. 11.05. elkészült az RMSV Rt. új társulati elemi iskolája (a későbbi Petőfi Sándor Általános Iskola). A kultuszminiszter gróf Klebelsberg Kuno által átadott iskolaépület az egyik legkorszerűbb volt a korabeli Magyarországon.

A Nógrád Megyei Építész Kamara által javasolt témák:

1. A falvaink környezetének, földrajzi morfológiájának hatása a településszerkezetének alakulására.
2. A falusi pincesor, kialakulásának története, „élete” és sorsa napjainkban.
3. A falusi gazdálkodás és a falusi telkek beépítése, jellegzetes épületei, a 19. században.
4. A városi-polgári építészet hatása a falu épületeinek megjelenésén, homlokzatain.
5. A népi mesterek munkái a falvak épületein, jellegzetes elemek, egy-egy település épületein. (Homlokzatképzés, oromfalak kialakítása)
6. Elfeledett vízfolyásaink – avagy patakpartok régen és ma, szerepük a településszerkezet formálásában.
7. A Salgótarján Salgó út és Acélgári út (Rimamurányi -stb.- út) épületeinek építéstörténete, építészeti értékei.
8. Az „úrilak” egy-egy falu szerkezetében, a 18. századi kismemesi kúria megjelenése, története, környezete, átalakításai – mai használata.
9. Építészek és iparosok, szakmagyakorlás a XX. század második felében.
10. Új épület típusok megjelenése a falvak építészetében, művelődési házak, tornatermek, óvodák, ravatalozók, szövetkezeti boltok a XX. század második felében.
11. Temetők és síremlékek, kegyeleti kultúra változásának hatása a temetők mai megjelenésére.
12. A falusi téképítészet változásai, világháborús, felszabadulási és 56-os emlékművek megjelenése, története, környezete, átalakításai – mai használata.

A pályázatokkal kapcsolatos kérdéseikkel az alábbi intézményeket kereshetik fel:

- Dornyay Béla Múzeum, 3100 Salgótarján, Múzeum tér 2.

tel.: +36 32 520-700

tutkarsag@dornyaymuzeum.hu

- Kubinyi Ferenc Múzeum, 3170 Szécsény, Ady E. u. 7.

tel.: +36 32 370-143

kubinyi.muzeum@gmail.com

- Magyar Nemzeti Múzeum Palóc Múzeuma, 2660 Balassagyarmat, Palóc liget 1.

tel.: +36 35 300-168

info@palocmuzeum.hu

- Pásztói Múzeum, Pásztó, Múzeum tér 5.

tel.: +36 32 460-194

pasztoimuzeum@gmail.com

- Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára, 3100 Salgótarján, Ady Endre út 3/C

tel.: +36 32 412-801

tutkarsag.nograd@mnl.gov.hu

- Nógrád Megyei Építész Kamara, 3100 Salgótarján, Mártírok útja 1.

tel.: +36 32 423 253

nmek@upcmail.hu

Beküldési határidő: 2019. október 4.

Cím: Dornyay Béla Múzeum, 3100 Salgótarján, Múzeum tér 2.

Eredményhirdetés: 2019. október 30.

A határidőig beérkezett pályaműveket felkért szakemberek bírálják el és javaslatot tesznek a díjazásra. A legértékesebb pályaművek mindkét kategóriában – ifjúsági és felnőtt kategóriában témakörönként – a partneri támogatás függvényében – jutalmazásra kerülnek.

A PÁLYÁZATOK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ SIKERES ALKOTÓ MUNKÁT KÍVÁNUNK!

Salgótarján, 2019. február 14.